

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENECC

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsek dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.549 za inzerate;
Sarajevo št. 7563.
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Evangelij ali pleme?

Odkar je pred dobrimi štiristo leti Martin Luther od katoliške Cerkve odtrgal večino nemškega naroda, čemur je sčasoma sledil skoro ves germanski sever Evrope, se v takozvanem evangelijskem verskem občestvu ni zgodil noben tako dalekosežen dogodek kakor 20. oktobra 1934, ko se je znaten del nemških evangeličanov, zbranih na sinodi v Berlinu, slovesno in nepreklicno ločil od državne nemške evangelijske cerkve, ki ji je na čelu od državnega kanclerja Hitlerja imenovani državni škof Müller.

Razkol, ki se je bil že v prvem polstoletju obstoja Luthrove cerkve pojavil v obliki kalvinske ali takozvane »reformirane« evangelijske cerkve, je bil sicer »važen mejnik v zgodovini protestantstva, je pa sčasoma izgubil čedalje bolj svoj pomen, ker so se v evangelijski cerkvi odprle razlike čisto drugega značaja nego je bila dogmatična razlika med Luthrovim naukom in verskim nazorom Kalvina. Evangelijska cerkev je bila namreč radi svoje popolne ločitve od edinstva katoliškega cerkvenega občestva vsezozi odprta vdoru racionalizma in vseh njemu sledenih podobnih, čedalje bolj radikalno anti-krščanskih zmot, tako da se je borba med Luthrovim mnenjem o odrešenju človeka in Kalvinovim pojmovanjem te verske resnice umaknila veliko usodnejšemu vprašanju, kako braniti krščanski značaj takozvanega evangelijskega verskega občestva sploh. Ta notranja borba od središča krščanske Cerkve ločenege protestantstva je bila zelo dolga in naravnost tragična, tako da se je večkrat zdela, da se bo protestantstvo naravnost razblinilo v sodobnem verskem anarizmu najrazličnejših struj in barv. Vendar se je v našem stoletju opazil v tej cerkvi nek razvoj nazaj k izvorom polnega krščanstva, čeprav le kot zelo nesigurno tipanje in iskanje, dokler ni treščil vanjo čisto iznenada narodni socializem Adolfa Hitlerja.

Narodni socializem je nacionalizem na najvišjo potenco, kakršnega vsaj, kar se tiče teorije, po prenapenjanju svojih temeljnih postavk in zahtev ne dosega niti italijanski fašizem. Enako kakor boljševizem hoče tudi ta lažnacionalizem biti religija, to je absolutna resnica življenja, s to razliko, da boljševizem terja religiozno-brezpogojno priznanje in sprejemanje svojega čisto brezverskega materializma, dočim fašizem ne zameta verstva sploh, pač pa si je izkonstruiral čisto svoje »iz krvi in rase«, kateremu naj bi se vsa ostala verstva prilagodila, v kolikor so se sčasoma od »prave narurke religije plemen« oddaljila. Ker pa je te vrste nacionalizem absolutno diktatoričen in ker se tako potvorbja religije, predvsem krščanske, ne da doseči izpela, se narodni socializem tudi v tem oziru poslužuje nasilja do zadnje možnosti. Končni cilj te »reformacije, ki edina zasluzi to ime, je sena država, en narod, ena cerkev, ki naj bi združila v eni državni veri tako katoličane kakor protestante pa vse Nemce sploh, kateri bi enako kakor Rusi ne smeli več svobodno misliti o najvišjih vprašanjih življenja, kakor ne smejo imeti več nobenih lastnih in različnih nazorov v politiki — zaenkrat pa se ta tendenca izdaj-suje z vso silo na protestantovski cerkvi.

To je razumljivo, ker katoliška Cerkve predstavlja tako trdno enoto — danes še bolj kot kdaj prej — da si more narodni socializem tozadev obetati uspehe samo v pridobivanju posameznih suhih vej katolicizma, dočim bo celota izšla iz borbe brezdvoma še bolj utrjena. Pritisk narodnega socializma na evangelijsko cerkev pa se ne more končati drugače kakor z razkolom, kar seveda ciljem fuhrerja lahko koristi, ker v borbi med brezobzirno stranko in organizacijsko rahlim protestantizmom je zmaga silnejša bolj verjetna. Vendar pa ne gre še pre-
rokovati, ker je predmet borbe bistvo krščan-stva sploh in ker tudi takozvana »usodna skup-nost« katoličanov in vernih protestantov, ki se je zadnja leta spontansko izcimila, lahko sčasoma razvname duhoven vihar, kateri more raz-bit še trdnejše stave nego je nemški narodni socializem.

Zaenkrat so se protestanti, ki se zvesto dr-
žijo svetega pisma in avgšburške veroizpovedi, po sklepu svoje sinode dne 20. oktobra t. l. v Berlinu gladko in odločno ločili od državne evangelijske cerkve, kakor jo je začel po Hitler-jemem nalogu organizirati od njega postavljeni državni škof Müller. Müller, ki je bil pridobil zase nekaj severonemških evangelijskih cerkva, je zlasti na to že zadel na nepričakovan ljut od-por, svoj česar je enostavno po državni oblasti od-tavil škofo bavarske, vitemberske in hesen-ske cerkve ter pripravila enak udarec v Ha-novru, kjer tudi nečajo ničesar vedeti o izena-čenju protestantstva z narodnosocialistično plemersko »krščanskoc vero. V odgovor na to nasilstvo so zdaj vsi svoji krščanski veroizp-vedci zvesti protestanti sklenili, da se Müllerjevi državni cerkvi, ki se je odpovedala krščanstvu, in »cerkev izročila silam tega sveta ter v na-sprotju z evangeliem uvedla fuhrerski principe, ne pokorijo več. Cerkve je vezana na Kristusa, ne pa na fuhrerja. Evangelij Jezusa Kristusa, sveto pismo in reformacija so odstranjeni. Svo-bodne krščanske cerkve ni več. Zato proglašajo svoji veroizpovedi zvesti protestanti, da sami evangelijski cerkvi postavijo novo vodstvo, ker močje, ki so se sedaj po sili tega vodstva pola-stili, niso več evangeličani. O tem so obvestili tudi Hitlerja.

S tem je vržena nemški diktaturi bojna ro-kavica. Zdi se, da bo Hitler odgovoril že 23. ok-tobra, to je v torek, ko sprejme dr. Müllerja in njegove škofo. Borba za življenje in smrt se je začela. Ker gre za visoke vrednote, za načelo, ali je Kristusova cerkev svobodna ali pa gola institucija države, ki naj bi čisto v smislu pa-ganstva postala sedaj tudi gospodar nad religi-ozno resnico, vestjo in življenjem človeka, in ker bi tako tudi praktično dosledno izvedeno izenačenje pospešilo zasužnjevanje osebnosti prav v vseh ozirih — zato bo tej borbi z zanimanjem sledil ves svet. Protestantizem iz nje lahko izide strt ali pa ga bo to trpljenje pripeljalo nazaj k polni resnici...

Dunajska vremenska napoved: Pretežno jasno z naraščanjem temperature. Manjša oblačnost.

V razburjenosti in negotovo stievropske politike

Poljska podaja roko Madjarom?

Podpisana je že pogodba o duhovnem sodelovanju, sledile ji pa bodo še druge gospodarske

Hladen sprejem

Varšava, 22. okt. b. Dva varšavska ve-
černa lista pišeta o priliki prihoda madjar-skega ministrskega predsednika Gömbösa o vprašanjih, ki prihajajo do izraza v večjem delu nemškega in madjarskega tiska.

V nacionalno - demokratskem »Kurjer Warszawski, ki je še vedno najbolj čitan list v Varšavi, piše bivši senator Boleslav Kockowski o pretiranem revizionističnem pričakovanju in nadah, ki jih goji v Bu-dimpeštu in Berlinu. Kockowski pravi med drugim: Ali si lahko kdo sploh predstavlja, da se o perečih revizionističnih problemih razpravlja v glavnem mestu one države, ki je na statusu quo bolj zainteresirana kakor katerikoli druga evropska država. Madjar-ski ministrski predsednik Gömbös bo to ra-zumel in bo svoje načrte predložil Poljski z večjo zmernostjo in temu primerno pril-a-godil svoja pričakovanja.

Drugi večerni list »Wieczor Warszaw-ski, ki istotako piše v korist nacionalno-demokratske stranke, objavlja daljši čla-nek pod naslovom: »Poljska ne more podpi-rati Madjarske v njeni borbi proti Češko-slovaški, v katerem pravi med drugim: Mi se ne bi prav nič čudili, če bi madjarski mi-nistrski predsednik Gömbös svoj obisk še enkrat odgodil na poznejši čas. Preiskava o marsejskem atentatu lahko prinese take iz-sledke, ki bodo ponovno potrdili, da sedanji obisk madjarskega ministrskega predsednika v Varšavi ni niti malo ugoden in da bi bila njegova navzočnost v Budimpešti mnogo bolj potrebna. Obisk madjarskega minist-rskega predsednika Gömbösa v Varšavi je in mora biti popolnoma nedolžnega značaja. To že zahteva politični razvoj zadnjih me-secev. Piše se o novi konstelaciji v Evropi; fantasti že govorijo o zvezi treh gospoduj-o-čih narodov: Nemcev, Madjarov in Poljakov. Poljska naj bi bila most za nemško ekspan-zijo itd. Na vse to se mora odgovoriti, da na Poljskem zaenkrat še ne vlada tak režim in s takimi avtoritetami, da bi jim poljska javnost dovolila tako širokopotezno akcijo v korist Nemčije. Trditve onih publicistov, ki v obisku madjarskega ministrskega pred-sednika vidijo grožnjo proti Českoslovaški, so že bolj realni. Po mnenju teh publicistov naj bi bil obisk Gömbösa v zvezi z načrtom o krnjenju Male zveze in o ločitvi Karpats-ke Rusije iz področja českoslovaške repub-like. Današnji českoslovaški koridor proti Rusiji bi v rokah Madjarske lahko služil kot jamstvo, da Poljska Rusije v jugovzh. smeri ne bi mogla obkoliti. Pa tudi te trditve so velika neumnost, če se natančneje pre-gleda českoslovaške in poljske meje. Ostabi-tev Českoslovaške napram Nemčiji nikakor ni v interesu poljske republike. Obisk ma-djarskega ministrskega predsednika Göm-bösa bi torej eventualno lahko le na šahov-ski deski poljske politike igral vlogo kakoga političnega manevra ali grožnje. Vsekakor pa obisk madjarskega ministrskega pred-sednika v Varšavi ne bo imel nobenih realnih političnih posledic.

Uradno poročilo

Veršava, 22. okt. a. Poljska vlada je iz-dala o razgovorih z madjarskim ministrskim predsednikom Gömbösom to-le uradno po-ročilo:

Predsednik madjarske vlade je o priliki svojega uradnega obiska v Varšavi skupaj s predsednikom poljske vlade Kozłowski in zunanjim ministrom Beckom proučeval zaupno vprašanje poljsko-madjarskega raz-merja, ki temelji na starem prijateljstvu. Dalje so trije državniki razpravljali o me-d-narodnih vprašanjih, zlasti o gospodarskem položaju srednje Evrope in o drugih vpra-sanjih, ki tičejo obe državi. Izmenjava misli je potrdila obojestransko iskreno željo, naj bi se čim bolj razvili in okrepili medsebojni odnošaji. Te želje so našle izraza v tem, da so 21. t. m. predsednik madjarske vlade Göm-

bös in zunanji minister Beck ter prosvetni minister po drugi strani, podpisali poljsko-madjarsko pogodbo o duhovnem sodelovanju.

Razen tega so o priliki obiska g. Göm-bösa sklenili čim prejšnjo ustanovitev od-borov za proučevanje gospodarskih vprašanj na Madjarskem in na Poljskem, in ustano-vitev poljsko-madjarskega mešanega odbora za razvoj trgovinske izmenjave blaga. Na-posled so se dogovorili, da se še letos začno pogajanja za sklenitev pogodbe o tujskem prometu in pogodbe za konzularna vprašanja.

Poljski zunanji minister Beck

Odmev v Parizu

Pariz, 22. okt. Listi ne komentirajo pre-
več obiska predsednika madjarske vlade g. Julija Gömbösa v Varšavi. »Journal« pravi med drugim, da je napaka političnega na-sprotnika dostikrat velika usluga. Franciji ni treba biti hudo, pravi list, če je Gömbös smatral za potrebno, oditi v Varšavo nekaj dni po marsejskem zločinu. Dalje pravi list, da je Gömbös zaradi tega doživel zelo hla-den sprejem med poljskim prebivalstvom. Samo po sebi se razume, zaključuje list, da poljska vlada ni mogla preklicati vabila g. Gömbösu, če sam ni odgodil svojega obiska.

Banket

Varšava, 22. oktobra. b. Na svečanem ban-
ketu, ki je bil prirejen na čast madjarskemu ministrskemu predsedniku Gömbösu, je napil

Po zlomu upornikov v Španiji

Udar generalov?

Gre za to, ali naj voditelje upornikov kaznujejo s smrtjo ali ne

Hendaye, 22. okt. TG. Španska vlada je prekinila vse telefonske zveze z inozemstvom in je vpeljala tudi strogo cenzuro za vse časopisne brzojavke, ki so v mnogih primerih zelo skrajšane ali celo popolnoma spre-menjene. V vladi sami traja spor, ki je nastal s predsednikom republike in z vojaškimi oblastmi, še vedno dalje. Vojaske oblasti, ki v tem podpirajo Lerrouxovo vlado, stoje na stališču, da je treba najstrožje postopati z vsemi uporniki, ki so povzročili državljansko vojno in prelivanje krvi, medtem ko je predsednik Zamora izjavil, da bo odstopil, če le enega samega upornika kaznujejo s smrtjo. Vlada sedaj ne ve, kaj naj stori. Po Madridu in po pokrajinah se širijo najbolj gorostasne vesti o vojaški diktaturi, ki da so jo proglasili generali ter o aretaciji pred-sednika republike. Te vesti gotovo niso res-

predsednik poljske vlade Kozłowski zdravico. Pri tej priliki je poudaril pretekle vezi med obema narodoma. Poudaril je, da imata obe dr-žavi mnogo skupnih interesov na gospodarskem polju, zlasti pa v poljedelski strukturi obeh dr-žav. Zato prihajajo številne pobude za skupno sodelovanje ravno iz teh dejstev. Izrazil je upa-nje, da bodo sklenjene konvencije o gospodar-skih in kulturnih vprašanjih okrenile medse-bojne zveze. Po govoru Kozłowskega je ma-djarski ministrski predsednik Gömbös poudarjal prijateljstvo med obema narodoma ter dejal, kako se je Madjarska veselila obnovljene Polj-ske, ki je naglo zavzela v svetu ono mesto, ki ji pripada. Gömbös je končno dejal, da bodo skle-pi, ki prihajajo do izraza v gospodarskih in kulturnih konvencijah, še bolj okrepili prijateljstvo med obema narodoma.

Glas iz Českoslovaške:

Kako so sprejeli Barthouja in kako so sprejeli Gömbösa

Praga, 22. okt. b. Benešev organ »Češke Slo-
vace objavlja poročilo svojega varšavskega do-pisnika o prihodu madjarskega ministrskega predsednika v Varšavo. Dopisnik poudarja, da se je pri Gömbösevem prihodu v Varšavo sploš-no opazila pozornost, ki jo je Poljska izkazala temu Madjaru. Na mejo mu je odšla nasproti delegacija zunanega ministrstva, na varšavskem kolodvoru pa sta pričakovala Gömbösa minist-rski predsednik Kozłowski in zunanji minister Beck z zastopnikom predsednika poljske repu-blike.

Ko je prišel v Varšavo pokojni francoski zunanji minister Louis Barthou, sta ga pozdra-vila na postaji samo šef protokola Romer in šef Beckovega kabineta Dembicki. Razlika med sprejemom, ki so ga Poljaki priredili Gömbösu in pokojnemu Barthouju, je tako velika, da se lahko smatra za demonstracijo. V Bukaresti so bivšega francoskega zunanega ministra Bar-thouja, ki je padel v Marseillu kot žrtev gna-s-nega atentata, sprejeli kakor pravega vladarja.

Na Dunaj in v Rim

Dunaj, 22. okt. b. V inozemskem tisku se je danes razširila vest, da bo madjarski ministrski predsednik Gömbös še ta teden obiskal tudi Dunaj. Na merodajnih mestih se sicer to odločno demantira, čeprav je popolnoma verjetno, da se bo Gömbös pri svojem potovanju v Berlin zadržal tudi par ur na Dunaju. Ker pa je bolj verjetno, da bo Gömbös potoval v Rim skozi Gradec, zna obiskati Dunaj šele po povratku iz Rima.

Po belgrajskih konferencah: od desne grški zunanji minister Maksimos, šef Pres-biroja dr. Luković, pomočnik zunanjega ministra dr. Purlić, romunski zunanji minister Titulescu in turški zunanji minister Ruždi bej.

V Parizu pa pravijo

Pariz, 22. okt. AA. Špansko poslaništvo je izdalo komunike, v katerem pravi, da je politični položaj na Španskem popolnoma jase in da v Lerrouxovem kabinetu vlada popolno soglasje. Španski notranji minister je dal novinarjem izjavo, v kateri pravi, da je zdaj položaj popolnoma jase. Glede jav-nega reda je optimist. Javno življenje po-staja povsod normalno. Po vsej Španiji je red in mir.

Iz Madrida poročajo nadalje, da je no-tranje ministrstvo izdalo poročilo o koncen-traciji čet na treh najvažnejših mestih Astu-rije. Pckrajina je popolnoma pomirjena. Čete so zaplenile 3000 pušk. Življenje v Astu-riji je že normalno.

Uzunović sestavlja novo vlado

Belgrad, 22. okt. m. Včeraj je odstopilš predsednik vlade Uzunović od regentskega sve-ta sprejel mandat za sestavo nove vlade.

Danes se je posvetoval z različni aktivnimi in neaktivnimi ministri.

